

אנרכיה

דן בר-נשיח

תערובת "אסקו"

שעל פי הערכות זהירות, יש לה שקיע יותר מ-2 מיליארד שקלים כדי למצות פוטנציאל התייעלות זה. כלומר, זו טיפה בים.

מדוע חשוב כל כך לקדם תהליכים של התייעלות אנרגטית בישראל? שימו לב למספרים: אם מדינת ישראל, על כל מוסדותיה, תמצא את פרטנציאל התייעלות האנרגטית שלה, היא יכולה להגיע ל-40% חיסכון בצריכת החשמל, מתוך כ-53 מיליארד קוט"ש וכ-25 מיליארד שקלים בכל שנה. יישום מלא של תוכנית להתייעלות אנרגטית לא רק ייתר הקמה של תחנות כוח חדשות, אלא יאפשר סגירה של תחנות ישנות.

פוטנציאל מוזנח

הממשלה מכירה בחשיבות ההתייעלות האנרגטית, ואף ביצעה חקיקה המקדמת את התייעלות באמצעות מענקים והלוואות בעריכות מדינה. אך בפועל הדברים קורים לאט מדי, אם בכלל. במקום להתייעל במהירות, מקימים תחנות כוח וממשיכים לייצר חשמל יקר ומוזהם. רשות החשמל, האחראית לפי חוק החשמל לנושא התייעלות האנרגטית, לא עוסקת בנושא ולא מקדמת אותו. המדינה אף קבעה יעד התייעלות אנרגטית צנוע של 17% ל-2030, ועל פי נתוני המשרד להגנת הסביבה, אנו רחוקים מהשגת היעד. מידע על ביצועים בפועל לא קיים, אין אכיפה ולא מופעל מנגנון קנסות פרס לעמידה ביעדים.

לצורך התייעלות יש לקדם חקיקה שבמסגרתה על גופים ציבוריים לדווח על עצימות האנרגיה במבנים שלהם, וכן יישום מנגנון קנסות-פרס. כניסת השוק הפרטי תאפשר זרימה של מיליארדי שקלים אל חברות ישראליות. קידום תוכנית התייעלות אנרגטית במודל אסקו יכול לתת מענה טוב לבור התקציבי של האוצר, להביא לפיריון במשק, ומעל כל זה – להעניק איכות חיים טובה יותר.

המדינות המתקדמות בעולם עוברות מייצור מוגבר להתייעלות אנרגטית. ומה קורה בישראל?

באיחוד האירופי כבר הבינו ש"התייעלות אנרגטית תחילה". לפני לוחות סולאריים וגז טבעי, צריך להתייעל אנרגטית. את ההכנה הזו עיגנו בתוכנית האנרגטית של האיחוד ל-2030. ההתמקדות בהתייעלות אנרגטית היא ישימה ומאפשרת לפעול מול יעדים ברורים. במקרה האירופי, נקבע יעד התייעלות של 30%, כאשר הכלי המוביל ליישום אסטרטגיית התייעלות הוא שימוש המו"ל "אסקו".

במודל אסקו, החברות מייצרות מהפך אנרגטי ויכולות להפחית במהירות את צריכת החשמל והרלקים בכ-40%. חיסכון משמעותי. המהפך קורה באמצעות התקנת מערכות מתקדמות חסכוניות ונקיות, ניהול אנרגטי מתקדם ותחזוקה קפדנית. חברות הפועלות במודל אסקו משקיעות, מממנות, מתכננות ואף מבצעות ומתחזקות את הפרויקט. למעשה, הן מקבלות על עצמן את כל הסיכונים בפרויקט המעבר להתייעלות אנרגטית, ללא כל צורך בהשקעה מצד הלקוח.

ההכנה של האיחוד האירופי בדבר התועלת האדירה של המודל מבוססת על מחקר במדינות ה-OECD, שמיראה כי 80% מההשקעות המבוצעות בגופים ציבוריים לטובת התייעלות אנרגטית מבוצעות באמצעותו בהצלחה מרובה.

בצבא ארה"ב הושקעו מיליארדים בשיטת אסקו והניבו תוצאות מעולות – חיסכון משמעותי שלא דרש מהצבא להשקיע אפילו אגודה אחת בתהליך התייעלות, אלא רק חלוקה בחיסכון עם חברות האסקו.

צה"ל הרים את הכפפה

בישראל גופים ציבוריים משקיעים מעט מאוד, אם בכלל, בהתייעלות אנרגטית. מי שכן החל בניסיון התייעלות הוא צה"ל, שקיבל 300 מיליון שקלים מהאוצר. אלא